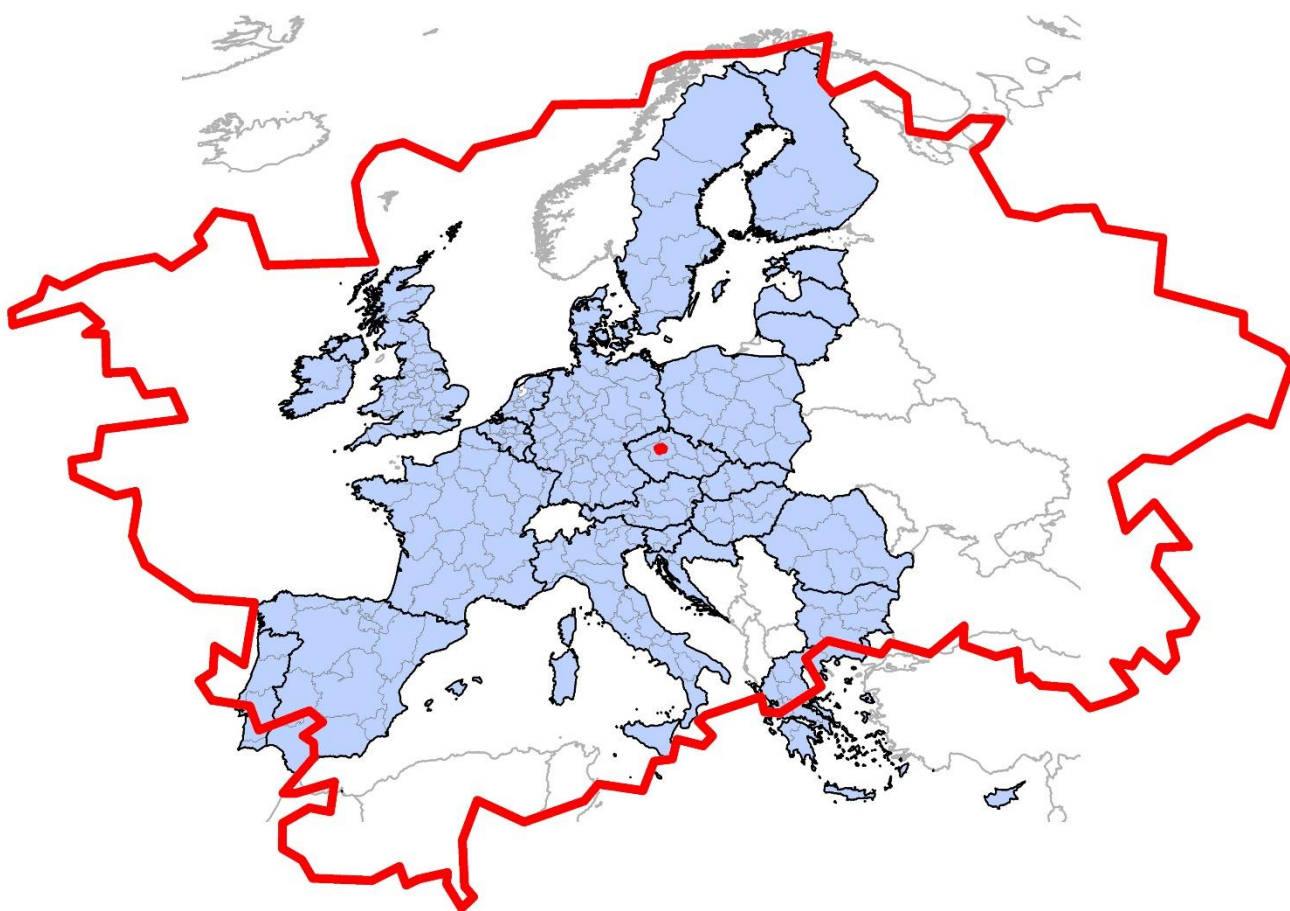

IPR ———
PRAHA

SEKCE STRATEGIÍ A POLITIK

Porovnání ekonomické výkonnosti Prahy a evropských regionů a příjmového rámce jejich obyvatel (podle územního vymezení EU NUTS)

říjen 2015

IPR
PRAHA

POROVNÁNÍ EKONOMICKÉ VÝKONNOSTI PRAHY A EVROPSKÝCH REGIONŮ A PŘÍJMOVÉHO RÁMCE JEJICH OBYVATEL (PODLE ÚZEMNÍHO VYMEZENÍ EU NUTS)

OBSAH

I. část: Porovnání podle hrubého domácího produktu	5
Úvod k I. části	5
I/1 Porovnání podle NUTS 2	6
I/2 Porovnání podle NUTS 3	12
I/3 Shrnutí I. části	14
II. část: Porovnání podle čistého disponibilního důchodu domácnosti	15
Úvod k II. části	15
II/1 Porovnání podle NUTS 2	16
II/2 Shrnutí II. části	23

Ing. Jiří Mejstřík

Porovnání ekonomické výkonnosti Prahy a evropských regionů a příjmového rámce jejich obyvatel (podle územního vymezení EU NUTS)

-

IPR Praha, Sekce strategií a politik

© Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, 2015

Všechna práva vyhrazena

Elektronická verze dokumentu je dostupná na www.iprpraha.cz

ISBN 978-80-87931-43-1

ISBN 978-80-87931-44-8

I. část: Porovnání podle hrubého domácího produktu

Úvod k I. části - porovnání podle hrubého domácího produktu (HDP)

Pro mezinárodní porovnání ekonomické výkonnosti územních jednotek (regionů) existuje dlouhodobě jen omezený soubor statistických ukazatelů. Mimo to vnitřní, historicky vzniklé podmínky jednotlivých zemí (vývoj charakteru měny a její kupní síla, ceny, mzdy apod.) významně ovlivňují možnost porovnání makroekonomických dat (mj. i na regionální úrovni). Každý z užívaných ukazatelů, který určuje pořadí „bohatých“ území by tedy měl být interpretován s maximální znalostí všech jeho aspektů.

K tomu přispívá, že makroekonomický ukazatel výkonnosti – hrubý domácí produkt (HDP), který je ke komparaci nejvíce používán, je zejména při hodnocení dílčích územních celků (tzv. NUTS¹) považován za ne zcela přesný a objektivní. Například je významně ovlivňován objemem dojížděky za prací: vytvořený HDP na území regionu celkem tj. všemi pracujícími vč. dojíždějících je rozdělen pouze podle počtu jeho obyvatel. Přes všechny výhrady je však jako základní ukazatel využíván a na jeho základě jsou evropské regiony i hodnoceny a jsou jim přidělovány i finanční prostředky ze zdrojů Evropské unie.

Určitým posunem pro snížení dopadů (zkreslení) využití makroekonomického údaje o výkonnosti – HDP, je Eurostatem zpracovaný jednotící metodický přístup pro komparaci pomocí jednotky tzv. **parity kupní síly – PPS (Power Purchasing Standard)**. Možnost porovnání podle PPS byla a je významná především v souvislosti s postupným rozšiřováním členských zemí Evropské unie. A to právě prioritně na úrovni NUTS 2, která je základním územním vymezením pro finanční vztahy ke zdrojům EU (v rámci EU je mezinárodní klasifikací územních jednotek pro statistické účely vymezeno 273 „regionů soudržnosti“ NUTS 2, z toho v ČR 8 s názvem „oblasti“.)

Pokud jde o území na úrovni NUTS 3, jednotlivé státy EU (EU28) navrhly (resp. Eurostat pro statistické aj. účely EU přijal) celkem 1 342 územních jednotek, z toho 14 v případě České republiky (kraje). Již relace mezi počty územních jednotek podle jednotlivých úrovní – tj. mezi NUTS 3 a NUTS 2 v případě EU28 téměř 5krát více, v případě ČR pouze 1,8krát více - naznačuje odlišný přístup při vymezování těchto území v ČR.

Pro účely vyhodnocení využití části vyprodukovaného objemu HDP v regionu/vymezeném území jako skutečných zdrojů příjmu jeho obyvatel je použit ukazatel čistého disponibilního důchodu domácností (ČDDD). Tento ukazatel již objektivně vymezuje tu část, která zůstává k dispozici obyvatelům konkrétního sledovaného území. I v případě ČDDD je dostatečné porovnání možné vzhledem k přepočtům na PPS.

Předkládaná analýza je rámcovým vstupem pro hodnocení nejen výkonnosti pražské ekonomiky, ale i životní úrovně obyvatel hl. m. Prahy, které zpracovává Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy, Sekce strategie a politik. Například některými vazbami příjmů a výdajů se zabývá studie Porovnání Prahy s vybranými evropskými městy z hlediska využití území, bydlení a hospodaření, 2015.

Poznámka:

Praha je jedním z celkově velmi malého počtu velkých (i hlavních) měst Evropy, jejichž území je NUTS 2 (tzv. oblast, resp. region soudržnosti v terminologii EU), což může ovlivnit i některé jeho významné ekonomické charakteristiky. Současně je Praha vymezena i jako NUTS 3 (v ČR kraje). Volba tohoto vymezení znamená některé odlišnosti při porovnávání ekonomických nebo sociálních ukazatelů.

¹NUTS - Nomenclature of territorial units for statistics (*La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques*). Klasifikace NUTS byla zavedena statistickým úřadem Evropských společenství (Eurostatem) ve spolupráci s ostatními orgány EU pro potřeby klasifikování jednotné, unifikované struktury územních jednotek pro statistické a analytické potřeby EU. Konstrukce klasifikace vycházela z jednotných metodických principů Eurostatu s přihlednutím k administrativnímu uspořádání konkrétního státu.

I/1 Porovnání podle NUTS 2 – hrubý domácí produkt

Hlavní město Praha, resp. region soudržnosti/oblast Praha (na úrovni NUTS 2) se již řadu let pohybuje na předních místech v pořadí regionální ekonomické výkonnosti (v rámci Evropské unie) publikované Eurostatem. Praha patří do skupiny regionů, které o více 70 procentních bodů překračují průměr 28 členských zemí EU (v případě hlavního ukazatele HDP v PPS na 1 obyvatele).

Poznámka:

K analýze jsou využity údaje Eurostatu o regionálním hrubém domácím produktu (HDP) v běžných cenách. Na základě aktualizované metodiky národních účtů – ESA 2010 byly zpětně propočteny údaje od roku 2010 resp. ty údaje, které byly za předchozí roky plnohodnotně k dispozici. Z tohoto důvodu byly pro úplnost využity některé původní individuální zdroje. Porovnání mezi obdobími 2006-2009 a od roku 2010 je proto orientační, i když údaje jsou statisticky dostatečně reprezentativní a pořadí hodnocených regionů nemohou výrazněji ovlivnit.

Tabulka č. 1a: Hrubý domácí produkt (v běžných cenách – b.c.) v PPS na obyvatele v regionech EU NUTS 2, EU28=100 (pořadí dle roku 2013)

pořadí	NUTS 2/rok	2010	2011	2012	2013
1	Inner London (UK)*	314	316	323	325
2	Luxembourg (LU)*	254	265	264	258
3	Bruxelles-Cap. (BE)*	219	216	210	207
4	Hamburg (DE)	200	196	197	195
5	Groningen (NL)	175	178	182	187
6	Bratislavský kraj (SK)*	177	180	179	184
7	Stockholm (SE)*	174	178	177	179
8	Île de France (FR)*	181	178	176	175
9	Praha (CZ)*	175	175	172	173
10	Oberbayern (DE)**	166	172	172	172
11	North Eastern Scotland (UK)	157	161	166	166
12	Wien (AT)*	164	163	162	159
13	Noord-Holland (NL)*	166	164	161	159
14	Bremen (DE)	155	157	159	159
15	Darmstadt (DE)**	159	160	158	158
16	Stuttgart (DE)**	148	154	156	156
17	Utrecht (NL)	162	159	158	155
18	Hovedstaden (DK)*	159	155	156	155
19	Berkshire, Buckinghamshire & Oxfordshire (UK)	148	149	151	152
20	Salzburg (AT)	147	149	152	151
21	Helsinki-Uusimaa* (FI)	157	154	151	148

Zdroj: Eurostat

Poznámky: * region hlavního města, ** data za rok 2012, PPS (Power Purchasing Standard) - parita kupní síly

První dvacítku regionů zůstává v posledních letech stabilní a uvnitř dochází jen k minimálním přesunům v pořadí. Nutno připomenout, že celkový průměr EU ovlivňuje vstup některých výrazně slabších ekonomik do EU (Rumunsko, Bulharsko aj.).

Mezi uvedenými NUTS 2 je mimo Prahu také Brusel, Vídeň a Stockholm, u kterých se ztotožňuje správní území hlavního města s územím regionu soudržnosti. V dalších případech je na této úrovni k území samotného města připojeno okolní území (různé velikosti). Výjimkou je Londýn, který je vzhledem ke své velikosti rozdělen na dva NUTS 2 - Inner a Outer. Pro zajímavost, v roce 2013 by index celého Londýna dosáhl hodnoty „pouze“ 184, tzn. 7. místo. Vnitřní stabilitu skupiny nejvýkonnějších regionů zřetelněji ilustruje následující tabulka vývoje pořadí (řazeno podle roku 2013).

Tabulka č. 1b: Hrubý domácí produkt (v b.c.) v PPS na obyvatele v regionech EU NUTS 2, EU28=100 (vývoj pořadí v letech 2010 - 2013)

NUTS 2/rok	2010	2011	2012	2013
Inner London (NUTS 2010)	1	1	1	1
Luxembourg	2	2	2	2
Région de Bruxelles-Capitale	3	3	3	3
Hamburg	4	4	4	4
Groningen	7	6	5	5
Bratislavský kraj	6	5	6	6
Stockholm	9	7	7	7
Île de France	5	8	8	8
Praha	8	9	9	9
Oberbayern**	10	10	10	10
North Eastern Scotland	16	13	11	11
Wien	12	12	12	12
Noord-Holland	11	11	13	13
Bremen	18	16	14	14
Darmstadt**	14	14	15	15
Stuttgart**	19	18	17	16
Utrecht	13	15	16	17
Hovedstaden	15	17	18	18
Berkshire, Buckinghamshire and Oxfordshire	20	21	20	19
Salzburg	21	20	19	20
Helsinki-Uusimaa	17	19	21	21

Zdroj: Eurostat

Poznámka: ** data za rok 2012

Praha zaujímá již dlouhodobě (viz tabulka č. 2) místo mezi první desítkou. Ke zřetelnějším, ale v absolutním vyjádření nevýrazným, posunům v posledních letech v pořadí směrem vpřed došlo v případě regionu North Eastern Scotland a zlepšila se pozice i nejvýkonnějších regionů Německa, naopak zhoršení zaznamenáváme u některých severoevropských regionů.

Pokud však sledujeme vývoj za posledních cca 10 let, potom již na úrovni NUTS 2 můžeme sledovat i na samotné „špičce“ některé větší přesuny. Rozdílnost metodiky trendy příliš neovlivňuje.

Tabulka č. 2: Hrubý domácí produkt (v b.c.) v PPS na obyvatele v regionech EU NUTS 2, EU28=100 (vývoj pořadí v letech 2006 – 2009, pořadí dle roku 2009)

NUTS 2/rok	2006	2007	2008	2009
Inner London (UK)*	1	1	1	1
Luxembourg (LU)*	2	2	2	2
Bruxelles-Cap. (BE)*	3	3	3	3
Hamburg (DE)	4	4	5	4
Bratislavský kraj (SK)*	19	12	9	5
Île de France (FR)*	6	6	7	6
Praha (CZ)*	12	5	6	7
Stockholm (SE)*	9	10	8	8
Groningen (NL)	5	8	4	9
Aland (FI)	20	20	20	10
Wien (AT)*	8	11	10	11
Oberbayern (DE)*	7	9	11	12
Bremen (DE)	14	13	12	13
North Eastern Scotland (UK)	17	17	14	14
Darmstadt (DE)*	13	15	15	15
Utrecht (NL)	15	16	13	16
Noord-Holland (NL)*	18	19	17	17
Hovedstaden (DK)*	16	18	18	18
Bolzano (IT)				19
Berkshire, Buckinghamshire & Oxfordshire (UK)	10	14	16	20
Southern & Eastern (IE)*	11	7	19	
Stuttgart (DE)*				
Salzburg (AT)				
Helsinki-Uusimaa* (FI)				

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování IPR Praha

Poznámky: * region hlavního města. Na konci tabulky jsou uvedeny regiony, které se přechodně objevily v první dvacítkce, nebo ty, které se do této skupiny zařadily počínaje rokem 2010 (viz Tabulka č. 1a nebo 1b).

Údaje potvrzují strmý vzestup Bratislavského kraje (pozice byla v následujících letech stabilizována na dosažené úrovni!) Praha po rovněž rychlém zlepšení do konce prvního desetiletí výbornou pozici opustila, ale její postavení je stále mimořádně dobré. Vzhledem ke skutečnosti, že ukazatel HDP PPS na úrovni NUTS 2 je rozhodujícím měřítkem úspěšnosti/výkonnosti, od kterého se odvozuje úroveň a struktura finanční pomoci ze společných zdrojů Evropské unie, doplňujeme uvedené relativní údaje o data absolutní (tj. absolutní výše HDP v běžných cenách v PPS/obyv./rok).

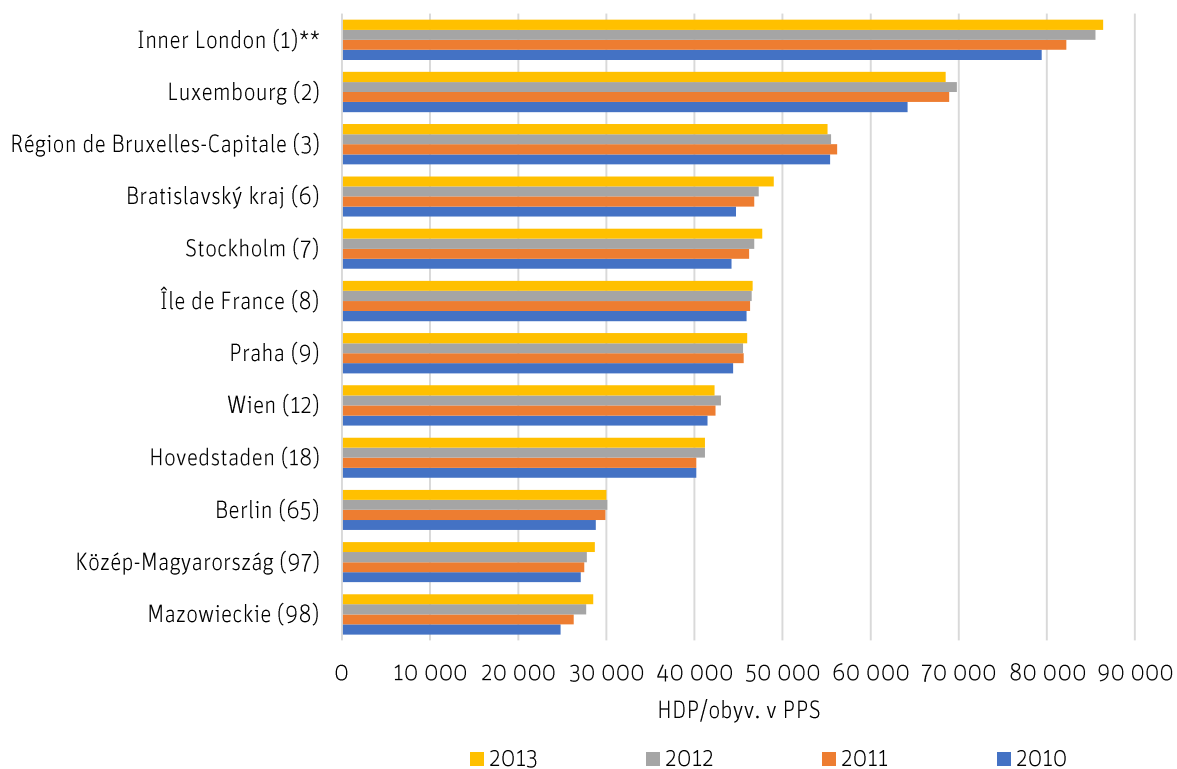
Tabulka č. 3: Roční hrubý domácí produkt (v b.c.) v PPS na obyvatele v regionech EU NUTS 2 (prvních 20 regionů v pořadí podle roku 2013 a průměr EU28)

NUTS 2/rok	2010	2011	2012	2013
Inner London (NUTS 2010)	79 400	82 200	85 500	86 400
Luxembourg	64 200	68 900	69 800	68 500
Région de Bruxelles-Capitale	55 400	56 200	55 500	55 100
Hamburg	50 600	51 100	52 100	51 900
Groningen	44 300	46 300	48 200	49 800
Bratislavský kraj	44 700	46 800	47 300	49 000
Stockholm	44 200	46 200	46 800	47 700
Île de France	45 900	46 300	46 500	46 600
Praha	44 400	45 600	45 500	46 000
Oberbayern	41 900	44 700	45 400	45 400
North Eastern Scotland	39 600	41 800	43 800	44 000
Wien	41 500	42 400	43 000	42 300
Noord-Holland	41 900	42 600	42 500	42 200
Bremen	39 200	40 800	42 000	42 200
Darmstadt	40 300	41 500	41 700	41 700
Stuttgart	37 600	40 100	41 400	41 700
Utrecht	41 000	41 500	41 800	41 300
Hovedstaden	40 200	40 200	41 200	41 200
Berkshire, Buckinghamshire and Oxfordshire	37 500	38 700	40 000	40 400
Salzburg	37 200	38 800	40 300	40 200
EU 28 - průměr	25 300	26 000	26 500	26 600

Zdroj: Eurostat

Použití ukazatele parity kupní síly objektivizuje některé historicky vzniklé diference, které se doposud v bývalých „socialistických“ zemích dosud nepodařilo odstranit, a to i v případech, kdy tyto země vstoupily do měnové unie a přijaly euro (např. Slovensko). Základem výpočtu (zjednodušeně vyjádřeno) je porovnání cen v národních měnách u dostatečného počtu shodných výrobků a služeb na vnitrostátních trzích metodou spotřebního koše vyjadřujícího běžné náklady domácnosti. Propočty se realizují dle koeficientů vydávaných Evropským statistickým úřadem. Parita kupní síly zahrnuje i ty příjmy a výdaje obyvatelstva, které nejsou přímo vyjádřeny peněžními jednotkami. Jde např. o různé dotace, regulované ceny, odlišné míry zdanění a sociální platby. V podstatě u všech sledovaných regionů i průměru EU28 došlo mezi roky 2010 a 2013 ke zvýšení hodnoty tohoto ukazatele. Nutno konstatovat, že v případě Prahy bylo tempo růstu jedno z nejnižších a nižší než průměr EU28!

Graf č. 1: Porovnání HDP v PPS na obyvatele vybraných regionů NUTS 2* v roce 2013

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování IPR Praha

Poznámka: * regiony NUTS 2 - hlavní města nebo regiony, kde hlavní města jsou součástí; ** v závorce umístění mezi 273 regiony NUTS 2

Efekty použití přepočtu na PPS (paritu kupní síly) jsou pak pro zmíněné postsocialistické země zcela zřetelné. Zejména při porovnání v přepočtu na euro - viz následující tabulka č. 4.

Tabulka č. 4: Roční hrubý domácí produkt (v b.c.) v Euro na obyvatele v regionech EU NUTS 2 (pořadí podle roku 2013 a průměr EU28)

Pořadí	NUTS 2/rok	2010	2011	2012	2013
1	Inner London	83 800	87 800	96 400	94 100
2	Luxembourg	77 600	81 700	82 400	83 100
3	Stockholm	54 600	60 000	62 300	64 300
4	Région de Bruxelles-Capitale	61 400	62 400	61 400	62 000
5	Hovedstaden	54 900	54 400	55 800	56 100
6	Hamburg	52 800	53 100	53 900	54 600
7	Groningen	49 400	50 900	52 600	54 600
8	Östra Sverige	45 700	50 200	52 300	53 600
9	Île de France	51 600	51 800	52 200	52 700
10	Helsinki-Uusimaa	47 500	48 300	48 100	48 400
11	North Eastern Scotland	41 800	44 600	49 400	47 900

Pořadí	NUTS 2/rok	2010	2011	2012	2013
12	Wien	45 700	47 000	47 300	47 200
13	Oberbayern	43 700	46 500	46 900	46 900
14	Noord-Holland	46 600	46 800	46 400	46 300
15	Åland	41 200	42 300	45 600	45 900
16	Utrecht	45 700	45 600	45 600	45 300
17	Salzburg	41 000	43 000	44 500	45 000
18	Bremen	40 900	42 400	43 400	44 300
19	Berkshire, Buckinghamshire and Oxfordshire	39 600	41 300	45 100	44 100
20	Övre Norrland	38 800	41 800	43 100	43 300
21	Darmstadt	42 100	43 100	43 100	43 100
22	Västsverige	37 700	41 000	42 100	43 000
23	Southern and Eastern	40 700	41 900	42 500	42 800
24	Stuttgart	39 200	41 600	42 700	42 700
	EU 28 - průměr	25 300	26 000	26 500	26 600
57	Bratislavský kraj	29 900	32 200	32 300	33 300
77	Praha	32 100	32 900	32 000	31 400

Zdroj: Eurostat

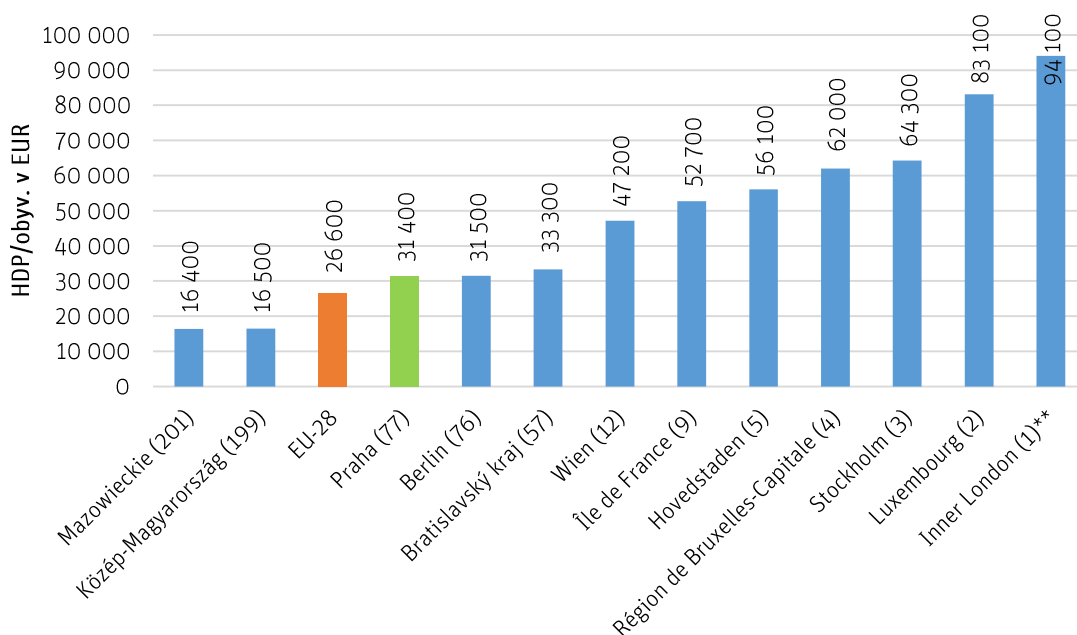
Z údajů v euro jsou patrné některé odlišnosti od výsledků propočtů na PPS. Do pořadí v první dvacítky se prosazují regiony ze zemí evropského severu (Švédsko, Finsko, Dánsko), pozice prvních regionů však není „ohrožena“ a skladba zbývajících regionů je obdobná. Výraznou změnou je však umístění právě Prahy a Bratislavského kraje jako nejlepších/nejvýkonnějších regionů ze zemí, které se staly členy EU v posledním cca desetiletí (srovnej 7. resp. 5. místo v pořadí dle PPS – tabulka č. 3). Bratislavský kraj se pohybuje na konci první čtvrtiny všech regionů NUTS 2 a Praha o dvacet míst dále na konci první třetiny (z celkem 273 regionů soudržnosti NUTS 2 v EU).

Vztah mezi hodnotami v PPS a euro lze vyjádřit indexově: v zemích s nejvýkonnějšími regiony činí index kolem 0,9, zatímco index v případě České republiky nebo Slovenska se pohybuje na úrovni 1,5.

Vysoká výkonnost ekonomiky Prahy měřená ukazatelem HDP se přesto odráží ve skutečnosti, že Praha překročila průměr EU28 v roce 2013 téměř o 20 % (index 118,0), v roce 2010 však shodný index dosáhl hodnoty 126,9. Oproti tomu Bratislavský kraj zaznamenal nárůst z původní úrovně 118,2 v roce 2010 na hodnotu indexu 126,6 oproti průměru EU28.

Důležitým zjištěním je tedy nepříznivý vývoj tohoto ukazatele v posledních letech právě v Praze. (S vědomím určitého zjednodušení abstrahujeme od vlivů inflačních, měnových apod.) U všech regionů (výjimky zcela marginální) vč. průměru EU28 v letech 2011 – 2013 došlo ke zvýšení, znamenající překonání globálně se projevujících ekonomických potíží, a to i o 5 až 10 % původního objemu, ekonomika pražského regionu, po vrcholu v roce 2011, zaznamenala celkem zřetelný pokles. Ten je kompenzován v rámci přepočtu na PPS (Tabulka č. 3), přesto naznačuje jistou ztrátu tempa výkonnosti oproti některým okolním regionům v zahraničí.

Graf č. 2: Porovnání HDP v Euro na obyvatele vybraných regionů NUTS 2* v roce 2013

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování IPR Praha

Poznámka: * regiony NUTS 2 - hlavní města nebo regiony, kde hlavní města jsou součástí; ** v závorce umístění mezi 273 regiony NUTS 2

I/2 Porovnání podle NUTS 3 – hrubý domácí produkt

V předchozí kapitole jsme zmínili skutečnost, že řada hlavních měst a v podstatě všechna ostatní velká města jsou pro účely evropské statistiky územně vymezena jako území samotného města spolu s jeho okolím, v některých případech velmi rozsáhlým. To se týká především úrovně NUTS 2, ale částečně i NUTS 3.

Tabulka č. 5: Roční hrubý domácí produkt (v b.c.) v PPS na obyvatele v regionech EU NUTS 3 (pořadí podle roku 2012)

Pořadí	NUTS 3/rok	2012	2013	Pořadí	NUTS 3/rok	2012	2013
1	Inner London - West (NUTS 2010)	165 000	165 000	37	Münster, Kreisfreie Stadt	50 700	:
2	Wolfsburg, Kreisfreie Stadt	115 700	:	38	Landshut, Kreisfreie Stadt	50 600	:
3	Ingolstadt, Kreisfreie Stadt	101 400	:	39	Miasto Warszawa	50 600	:
4	München, Landkreis	86 800	:	40	Baden-Baden, Stadtkreis	50 500	:
5	Schweinfurt, Kreisfreie Stadt	85 900	:	41	Mannheim, Stadtkreis	49 700	:
6	Hauts-de-Seine	82 200	:	42	Böblingen	49 200	:
7	Paris	78 500	:	43	Kempten (Allgäu), Kreisfreie Stadt	49 100	:
8	Frankfurt am Main, Kreisfreie Stadt	78 400	:	44	Ansbach, Kreisfreie Stadt	48 500	:
9	Erlangen, Kreisfreie Stadt	75 300	:	45	Københavns omegn	48 000	48 200
10	Regensburg, Kreisfreie Stadt	74 400	:	46	Mainz, Kreisfreie Stadt	47 600	:
11	Ludwigshafen am Rhein, Kreisfreie Stadt	71 500	:	47	Köln, Kreisfreie Stadt	47 400	:
12	Coburg, Kreisfreie Stadt	70 300	:	48	Bratislavský kraj	47 300	49 000
13	Düsseldorf, Kreisfreie Stadt	69 900	:	49	Würzburg, Kreisfreie Stadt	47 100	:
14	Luxembourg	69 800	68 500	50	Byen København	47 000	46 400
15	Stuttgart, Stadtkreis	67 200	:	51	Berkshire	47 000	47 300
16	Aschaffenburg, Kreisfreie Stadt	64 300	:	52	Weiden in der Oberpfalz, Kreisfreie Stadt	46 900	:
17	Overig Groningen	63 000	:	53	Stockholms län	46 800	:

Pořadí	NUTS 3/rok	2012	2013	Pořadí	NUTS 3/rok	2012	2013
18	Ulm, Stadtkreis	62 100	:	54	Edinburgh, City of	45 900	46 300
19	München, Kreisfreie Stadt	61 200	:	55	Nürnberg, Kreisfreie Stadt	45 600	:
20	Groot-Amsterdam	60 100	:	56	Hlavní město Praha	45 500	46 000
21	Bonn, Kreisfreie Stadt	59 600	:				
22	Passau, Kreisfreie Stadt	56 500	:				
23	Darmstadt, Kreisfreie Stadt	56 100	:	805	Jihomoravský kraj	20 900	:
24	Koblenz, Kreisfreie Stadt	55 700	:	906	Středočeský kraj	19 600	19 500
25	Arr. de Bruxelles-Capitale	55 500	55 100	907	Plzeňský kraj	19 600	:
26	Bamberg, Kreisfreie Stadt	53 800	:	948	Královéhradecký kraj	18 800	:
27	Karlsruhe, Stadtkreis	52 600	:	949	Moravskoslezský kraj	18 800	:
28	Bayreuth, Kreisfreie Stadt	52 600	:	960	Jihočeský kraj	18 600	:
29	Dublin	52 200	:	977	Kraj Vysočina	18 300	:
30	Hamburg	52 100	51 900	978	Zlínský kraj	18 300	:
31	Dingolfing-Landau	52 000	:	1023	Pardubický kraj	17 500	:
32	Memmingen, Kreisfreie Stadt	51 900	:	1036	Ústecký kraj	17 100	:
33	Emden, Kreisfreie Stadt	51 500	:	1037	Liberecký kraj	17 100	:
34	Milano	51 300	:	1040	Olomoucký kraj	17 000	:
35	Main-Taunus-Kreis	51 100	:	1109	Karlovarský kraj	15 400	
36	Wiesbaden, Kreisfreie Stadt	50 700	:				

Zdroj: Eurostat

Poznámka: Vzhledem k absenci údajů za NUTS 3 pro rok 2013, je porovnání provedeno podle údajů za rok 2012. V případech, kdy se hodnoty za rok 2013 na úrovni NUTS 2 a 3 shodují a jsou známy, jsou pro úplnost rovněž uvedeny.

Úroveň NUTS 3 se v převážně většině odvíjí od správního uspořádání té které země. To zpravidla odráží historický vývoj sídelní struktury a tedy i velikost měst. Proto jsou v řadě zemí vymezena území těchto velkých měst jako samostatné jednotky NUTS 3. To se týká např. Německa, Polska, Rakouska, takže umožňuje bližší porovnání zejména v evropském prostoru, který můžeme pro Prahu považovat za konkurenční. Eurostat shromažďuje údaje za 1 342 regionů na úrovni NUTS 3, z toho 14 v České republice (kraje). I v případě tohoto územního dělení je třeba zdůraznit potenciální vliv dojížděky za prací do centra (velkého města) resp. dojížděky mezikrajské.

Vzhledem k tomu, že regionální jádro, kterým bývá právě velké město, je téměř vždy ekonomicky silnější než jeho okolí, odráží se tato skutečnost do pořadí NUTS 3. Mimo výkonnostní úroveň ekonomiky alokované na území obklopujícím jádro je významným faktorem, který ve velké míře determinuje rozdílnost v umístění NUTS 2 a NUTS 3, resp. i samotného NUTS 3 (pokud není vymezen jen jako vlastní správní území města) i velikost okolního regionu. Ta může „rozřezávat“ údaje o ekonomice jádrového města.

Uvedené vlivy vymezení jsou zcela zřetelné z výsledků, které jsou obsaženy v tabulce č. 5. V první padesátce NUTS 3 je 36 (!) regionů z Německa. Jsou to hlavní města krajů (příp. hlavní město „země“ – dle správního uspořádání Německa). Mimořádná koncentrace ekonomiky v některých městech je umístěna zcela na čelní pozici pořadí – Wolfsburg, Ingolstadt, Schweinfurt... Ostatní členské státy EU jsou zastoupeny v podstatě jen jedním max. dvěma NUTS 3. Některá – i hlavní – města ekonomicky silných zemí se do první padesátky nedostala (Stockholm).

Zřejmě překvapující je postavení Varšavy. Zejména při sledování jejího vývoje a porovnání např. s Prahou. Ještě v roce 2009 vykazoval přepočtený PPS v případě Varšavy sumu 42 000 a Prahy 43 600, ale od následujícího roku již bylo hlavní město Polska v pořadí výše a rozdíl v roce 2012 již činí cca 10 % ve prospěch Varšavy. Se zřetelným odstupem je před Prahou i Bratislavský kraj (v roce 2009 v PPS „pouze“ 42 500). Tento výjimečný posun středoevropských měst býv. socialistického bloku však neznamená nepříznivou pozici samotné Prahy. Je třeba si uvědomit, že umístění kolem první padesátky regionů NUTS 3 mezi více než 1 300 regionů v EU je velmi dobré. Přesto by náznak stagnace Prahy měl být důvodem k bližší analýze.

Ostatní regiony České republiky na úrovni NUTS 3 se řadí do cca 3. čtvrtiny pořadí, což není příliš příznivé. Zejména proto, že se jejich umístění výrazněji nezlepšuje.

V některých případech diskutabilní metodika údaje regionálního HDP může do jisté míry zakrývat ekonomický potenciál spotřeby, tedy životní úroveň daného regionu. Například masivní dojíždka do Prahy ze Středočeského kraje za prací a z toho vyplývající přesun části HDP (ve formě mezd) zpět do zdrojového kraje pracovní síly není z ukazatele patrný. Proto je nezbytné kompletovat základní pohled o jiné makroekonomické agregáty – mj. čistý disponibilní důchod domácností. Ten je uveden v další části této stručné analýzy. K tomu přiřazujeme i základní údaje o příjmových ukazatelích, které v podrobnějším rozsahu hodlá STR IPR zpracovat v rámci širších sociálně-ekonomických rozborů. Některými aspekty se zabývá již zmíněná analytická studie IPR SSP - Porovnání Prahy s vybranými evropskými městy z hlediska využití území, bydlení a hospodaření.

I/3 Shrnutí kapitol I. části

- Základním ukazatelem výkonnosti regionů členských zemí Evropské unie je hrubý domácí produkt (v běžných cenách), přepočtený na paritu kupní síly (PPS) na obyvatele; na úrovni regionů soudržnosti tzv. NUTS 2 je měříkem i pro rozhodování o finančních převodech regionům ze společných zdrojů EU (Eurostat vymezuje 273 těchto regionů). Ukazatel je sice předmětem diskuze o reprezentativnosti, ale je dlouhodobě používán.
- Na úrovni NUTS 2 se Praha řadí od vstupu ČR do EU mezi nejlepší regiony a cca 10 let se pohybuje v první desítce, když přesahuje o více než 70 % průměr EU28 v PPS. Příznivé postavení Prahy je dáno nejen strukturou ekonomické základny hlavního města ČR, ale také mj. výrazným metodickým vlivem započítáním dojíždky za prací. Pokles Prahy v posledních letech není velký (zřetelnější je v přepočtu na euro), přesto vyžaduje bližší analýzu.
- Na úrovni NUTS 3 (vymezeno 1 342 regionů, v ČR 13 na úrovni krajů) zůstává postavení Prahy příznivé - 57. místo v roce 2012, přesto ji předstihuje několik desítek německých měst. Výrazně lepší umístění než Praha má i Bratislava a zejména Varšava zásluhou zvýšeného tempa rozvoje v posledních letech.
- Důležitost přepočtu na paritu kupní síly je zřetelná z doplňkového porovnání regionu NUTS 2 podle kursového přepočtu na euro. Praha sice ještě překračuje průměr EU28 o necelých 20 % (18 % v roce 2013), ale v pořadí se posunuje až na začátek druhé třetiny regionů (97. místo z 273 v roce 2013). Určitý propad v pořadí je zřetelný u Bratislavského kraje (76. místo, ale již více než 25 % nad průměrem EU28). Prahu během několika let výrazně předstihl, v roce 2013 již o procentních bodech.

Závěr:

Všechny konkurenční regiony NUTS ve středoevropském prostoru (na úrovni NUTS 2 i 3) vykazují s Prahou nejen srovnatelnou, ale z části i lepší výkonnost alokované ekonomiky. Důvody dílčího zhoršení postavení Prahy vyžadují bližší rozbor. Přesto potenciál hlavního města Prahy umožňuje, při jeho racionálním využití, udržení dobrého postavení mezi evropskými regiony, zároveň však naznačuje perspektivu trvajících omezení možnosti zdrojů čerpaných od EU.

Při použití a zejména interpretaci výsledků ukazatele výkonnosti – regionálního HDP – je však třeba respektovat všechny metodologické atributy jeho výpočtu. Jde zejména o rozdílnost územního vymezení regionů v jednotlivých zemích a rozsah osob podílejících se na vzniku hodnoty produktu na vymeteném území ve vztahu k propočtům podílů výlučně na osoby bydlící na tomto území, které mají zásadní důsledky pro srovnatelnost určitých statistických regionů/území!

II. část: Porovnání podle čistého disponibilního důchodu domácnosti

Úvod k II. části - porovnání podle čistého disponibilního důchodu domácností (ČDDD)

Hrubý domácí produkt jako měřítko ekonomické vyspělosti regionu jednoznačně zařazuje Prahu (jako regionu soudržnosti NUTS 2) mezi ty nejlepší v Evropské unii. To jasně ukazují výsledky, které jsou součástí I. části této porovnávací analýzy.

Několikrát však již byl zmíněn metodologický vliv v případě tohoto ukazatele (tj. regionálního hrubého domácího produktu). Mezi rozhodujícími faktory ovlivňující jeho úroveň je rozdělení celého vyprodukovaného HDP na určitém území pouze podle počtu (bydlících) obyvatel na shodném území. Znamená to, že je na obyvatele přenesena i ta část, která vznikla pracovní činností osoby, která za prací dojíždí do sledovaného regionu/území z ostatních částí státu. V případě, že se jedná o velké město s velkou spádovostí, tzn. které je silným přitažlivým jádrem a tedy i zdrojem pracovních příležitostí pro okolní region, může tento fakt významně ovlivňovat úroveň tohoto ukazatele.

Proto izolované použití údaje o produkci HDP by bylo zkreslením reálné „bohatosti“ toho kterého území, pokud jde o jeho užití, resp. jaký podíl z něho zůstane na něm k dispozici bydlícímu obyvatelstvu. Pokud tedy hodnotíme vedle výkonnosti ekonomické základny regionu skutečný příjmový potenciál obyvatel na něm žijících, je nezbytné minimalizovat (odstranit) uvedené zkreslující propočtové vlivy.

Vzhledem k výše uvedeným omezením ukazatele HDP na obyvatele (meziregionální transfery, dojíždka a vyjíždka do zaměstnání) byl pro regionální porovnávání ekonomického blahobytu obyvatel regionů EU určen relativně bližší ukazatel čistého disponibilního důchodu domácností (ČDDD) trvale bydlících v regionech. Ten je výsledkem bilance příjmů a výdajů zachycených na účtu druhotného rozdělení důchodů. Ukazuje, jak se saldo prvotních důchodů (náhrady zaměstnancům, smíšený důchod, provozní přebytek a důchody z vlastnictví) umísťuje znovurozdělením: běžnými daněmi, sociálními příspěvky a dávkami a ostatními běžnými transfery. Ukazatel do velké míry naznačuje úroveň materiálního bohatství domácností trvale bydlících v jednotlivých regionech. Přestože ukazatel má užší souvislost s bohatstvím obyvatel regionů, jeho použití a publikování je v porovnání s ukazatelem HDP spíše okrajové. Příčinou je jednak omezení pro využití v mezinárodním porovnání dané velmi rozdílnou měrou přerozdělování mezi sektory v zemích EU (viz dále), tak také skutečnost, že ukazatel neslouží na rozdíl od HDP jako nástroj pro finanční transfery v rámci strukturální a regionální politiky Evropské unie...

Zatímco regionální hrubý domácí produkt přepočtený na jednoho obyvatele je výrazně ovlivněn vyjíždkou a dojíždkou do zaměstnání a koncentrací provozních přebytků firem a kapitálu v některých regionech, čistý disponibilní důchod domácností poskytuje o mnoho lepší pohled na regionální disparity v životní úrovni obyvatelstva. Rozdíly v regionální struktuře obou ukazatelů jsou přitom značné nejen kvůli výše zmíněným vlivům. Disponibilní důchod domácností je totiž výsledkem druhotného přerozdělení prvotních důchodů, kde důležitou roli hrají na straně zdrojů sociální dávky (zejména dávky důchodového zabezpečení, ale rovněž dávky státní sociální podpory, nemocenské dávky a podpory v nezaměstnanosti) a na straně užití běžné daně (daně z příjmu fyzických osob a majetkové daně) a sociální příspěvky zaměstnanců a zaměstnavatelů (zdravotní a sociální pojištění placené zaměstnanci a zaměstnavateli)².

Rozdíly u obou ukazatelů propočtených na obyvatele mezi Prahou a ostatními regiony/kraji ČR (hrubý domácí produkt – HDP a čistý disponibilní důchod domácností – ČDDD) jsou značné, přesto je patrná vzájemná diference. Zatímco Praha v případě HDP představuje téměř jednu čtvrtinu české ekonomiky (210 % průměru ČR), u ČDDD činí tento podíl „pouze“ necelých 16 % (131,6 % průměru ČR). Z důvodů srovnatelnosti struktury se v dalším textu zaměříme na mezinárodní porovnání regionů v rámci Evropské unie. Komparaci území v rámci ČR jsou v této fázi zaměřeny jen na číselné údaje.

² Ing. Jaroslav Kahoun: Regionální ekonomická výkonnost a disponibilní důchod domácností. Centrum výzkumu konkurenční schopnosti české ekonomiky, Working Paper č. 15/2010, prosinec 2010

II/1 Porovnání podle NUTS 2 – čistý disponibilní důchod domácnosti (ČDDD)

Poznámka:

Pro mezinárodní porovnání je z databáze Eurostatu použit ukazatel *Income of households by NUTS 2 regions, Purchasing Disposable income, net, power standard based on final consumption per inhabitant*. Údaje v případě tohoto ukazatele jsou k dispozici pouze za regiony NUTS 2.

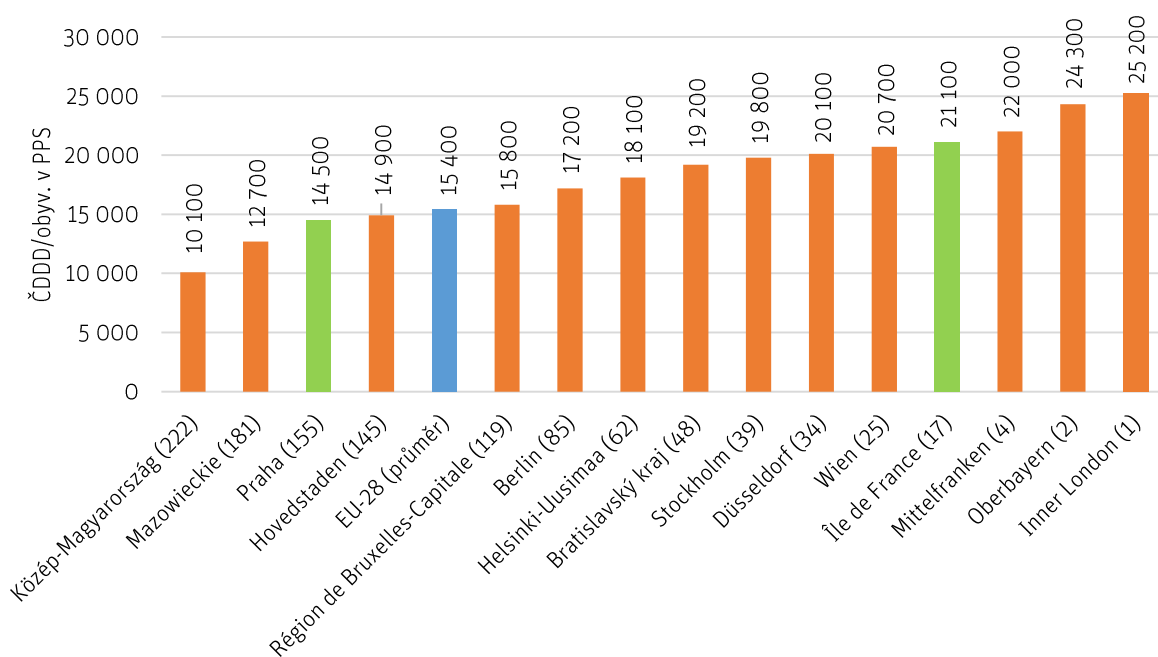
Tabulka č. 6: Disponibilní (čisté) příjmy domácností, na 1 obyvatele v PPS/rok, pořadí roku 2012

Pořadí	NUTS 2/rok	2003	2005	2007	2009	2010	2011	2012
1	Inner London (NUTS 2010)	22 000	24 400	26 700	25 600	24 700	24 100	25 200
2	Oberbayern	:	:	:	:	22 400	23 500	24 300
4	Mittelfranken	:	:	:	:	20 200	21 300	22 000
17	Île de France	17 800	18 800	20 300	19 700	20 700	20 700	21 100
25	Wien	17 500	18 700	20 100	19 500	20 100	20 100	20 700
34	Düsseldorf	:	:	:	:	18 400	19 300	20 100
39	Stockholm	13 600	14 400	16 600	17 300	17 900	18 700	19 800
48	Bratislavský kraj	9 200	11 900	13 700	15 100	15 200	15 900	19 200
62	Helsinki-Uusimaa	12 800	14 000	15 300	16 300	17 200	17 700	18 100
85	Berlin	:	:	:	:	16 100	16 700	17 200
119	Région de Bruxelles-Capitale	14 200	14 700	15 800	15 700	15 900	15 800	15 800
145	Hovedstaden	11 300	12 000	12 600	12 900	14 100	14 400	14 900
155	Praha	11 300	12 400	14 000	13 300	14 000	14 500	14 500
181	Mazowieckie	7 400	7 800	9 200	10 200	11 000	11 700	12 700
185	Střední Čechy	9 100	9 800	11 200	11 000	11 500	11 900	12 200
209	Jihozápad	8 100	9 100	10 300	10 000	10 100	10 600	10 900
211	Jihovýchod	7 700	8 800	10 000	9 700	10 100	10 500	10 800
215	Severovýchod	7 800	8 800	9 800	9 600	9 800	10 200	10 500
220	Střední Morava	7 700	8 400	9 700	9 300	9 400	9 900	10 200
222	Közép-Magyarország	9 700	11 300	10 600	8 700	8 800	10 800	10 100
224	Moravskoslezsko	7 200	8 300	9 200	9 200	9 300	9 900	10 000
228	Severozápad	7 400	8 100	9 100	9 100	9 200	9 700	9 700
	EU 28 – průměr	:	:	:	:	:	15 100	15 400

Zdroj: Eurostat

Tabulka č. 6 uvádí údaje za vybrané regiony z předchozího textu o HDP, doplněné o informace o ostatních regionech NUTS 2 v ČR. Postavení Prahy je v případě tohoto ukazatele zcela odlišné od pořadí HDP. Praha se propadá až do druhé poloviny regionů NUTS 2 (z celkového počtu 273)!

Graf č. 3: Porovnání čistého disponibilního důchodu domácností v PPS na obyvatele ve vybraných regionech NUTS 2* v roce 2012

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování IPR Praha

Poznámka: * pořadí z 273 regionů NUTS 2 uvedeno v závorce

Zatímco v případě ukazatele výkonnosti HDP/PPS překračuje Praha dlouhodobě průměr EU28 o 70 % na cca 170 %, v případě ukazatele čistých příjmů domácností průměru EU28 ani nedosahuje (pouze 94 %) – viz první dva sloupce tab. č. 7. Přesto zůstává v čele regionů soudržnosti (NUTS 2) vymezených na území postsocialistických zemích, vyjma Bratislavy resp. Bratislavského kraje, který předstihl Prahu v roce 2012 již o téměř 1/3 (jeho mimořádný nárůst se realizoval v období od roku 2008, neboť v roce 2007 byl objem ČDDD v Praze ještě vyšší – viz tabulka č. 6!). Většina regionů v ČR je v rozsahu 30 a více procent pod průměrem EU28, tzn. že překračuje jen o málo polovinu objem ČDDD na obyvatele Bratislavského kraje. Celkově je zřejmé, že relace mezi regiony ČR a průměrem EU28 se v případě ČDDD zhoršily oproti ukazateli HDP, a to nejvýrazněji právě v Praze.

Tabulka č. 7: Vývoj ČDDD na 1 obyvatele v PPS/rok v letech 2010 – 2012 a porovnání s průměrem EU u vybraných regionů NUTS 2

NUTS 2	EU28 = 100		rok 2010 = 100	
	2011	2012	2011	2012
Inner London (NUTS 2010)	159,6	163,6	97,6	102,0
Oberbayern	155,6	157,8	104,9	108,5
Mittelfranken	141,1	142,9	105,4	108,9
Île de France	137,1	137,0	100,0	101,9
Wien	133,1	134,4	100,0	103,0
Düsseldorf	127,8	130,5	104,9	109,2
Stockholm	123,8	128,6	104,5	110,6
Bratislavský kraj	105,3	124,7	104,6	126,3

NUTS 2	EU28 = 100		rok 2010 = 100	
	2011	2012	2011	2012
Helsinki-Uusimaa	117,2	117,5	102,9	105,2
Berlin	110,6	111,7	103,7	106,8
Région de Bruxelles-Capitale	104,6	102,6	99,4	99,4
Hovedstaden	95,4	96,8	102,1	105,7
Praha	96,0	94,2	103,6	103,6
Mazowieckie	77,5	82,5	106,4	115,5
Střední Čechy	78,8	79,2	103,5	106,1
Jihozápad	70,2	70,8	105,0	107,9
Jihovýchod	69,5	70,1	104,0	106,9
Severovýchod	67,5	68,2	104,1	107,1
Střední Morava	65,6	66,2	105,3	108,5
Közép-Magyarország	71,5	65,6	122,7	114,8
Moravskoslezsko	65,6	64,9	106,5	107,5
Severozápad	64,2	63,0	105,4	105,4

Zdroj: Eurostat

Údaje za zkrácené období, které jsou ve srovnatelném souboru Eurostatu k dispozici, potvrzují výše uvedený analytický komentář. Zatímco většina regionů, na jejichž území leží hlavní města a regionů, které můžeme považovat za konkurenční pro Prahu, došlo i ve sledovaných letech k nárůstu oproti průměru EU28, Praha (spolu s Budapeští vč. jejího okolí) je výjimkou. Projevil se zde zpožděný vliv širších ekonomických problémů. Naopak v případě „Varšavského regionu“ a již zmíněného regionu Bratislavského kraje došlo i v tomto období k růstu, v případě slovenského k růstu jednoznačně nejvyššímu.

Z části rozdílný je pohled na postupný růst ČDDD. Vzhledem k nižší výchozí úrovni můžeme konstatovat, že všechny regiony ČR měly v hodnoceném období 2010-2012 vyšší tempo nárůstu než Praha a spolu s Prahou bylo srovnatelné se srovnávanými regiony střední Evropy a dalšími (Tabulka č. 7 – třetí a čtvrtý sloupec). Údaje potvrzují nadprůměrné a gradující tempo růstu Bratislavského i Varšavského regionu.

Tabulka č. 8: Vývoj ČDDD na 1 obyvatele v PPS/rok v letech 2004 – 2012 u vybraných regionů NUTS 2

NUTS 2*	rok 2003=100									
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Inner London	100,0	106,4	110,9	119,1	121,4	120,0	116,4	112,3	109,5	114,5
Île de France	100,0	103,9	105,6	106,2	114,0	112,4	110,7	116,3	116,3	118,5
Wien	100,0	101,7	106,9	110,9	114,9	114,3	111,4	114,9	114,9	118,3
Stockholm	100,0	101,5	105,9	112,5	122,1	127,9	127,2	131,6	137,5	145,6
Bratislavský kraj	100,0	108,7	129,3	132,6	148,9	157,6	164,1	165,2	172,8	208,7
Helsinki-Uusimaa	100,0	106,3	109,4	111,7	119,5	125,0	127,3	134,4	138,3	141,4

NUTS 2*	rok 2003=100									
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Région de Bruxelles-Capitale	100,0	100,7	103,5	106,3	111,3	112,7	110,6	112,0	111,3	111,3
Hovedstaden	100,0	105,3	106,2	111,5	111,5	112,4	114,2	124,8	127,4	131,9
Praha	100,0	103,5	109,7	118,6	123,9	116,8	117,7	123,9	128,3	128,3
Mazowieckie	100,0	105,4	105,4	110,8	124,3	127,0	137,8	148,6	158,1	171,6
Střední Čechy	100,0	102,2	107,7	115,4	123,1	115,4	120,9	126,4	130,8	134,1
Jihozápad	100,0	104,9	112,3	119,8	127,2	122,2	123,5	124,7	130,9	134,6
Jihovýchod	100,0	106,5	114,3	119,5	129,9	123,4	126,0	131,2	136,4	140,3
Severovýchod	100,0	103,8	112,8	119,2	125,6	119,2	123,1	125,6	130,8	134,6
Střední Morava	100,0	102,6	109,1	119,5	126,0	119,5	120,8	122,1	128,6	132,5
Közép-Magyarország	100,0	107,2	116,5	113,4	109,3	94,8	89,7	90,7	111,3	104,1
Moravskoslezsko	100,0	104,2	115,3	119,4	127,8	126,4	127,8	129,2	137,5	138,9
Severozápad	100,0	102,7	109,5	117,6	123,0	117,6	123,0	124,3	131,1	131,1

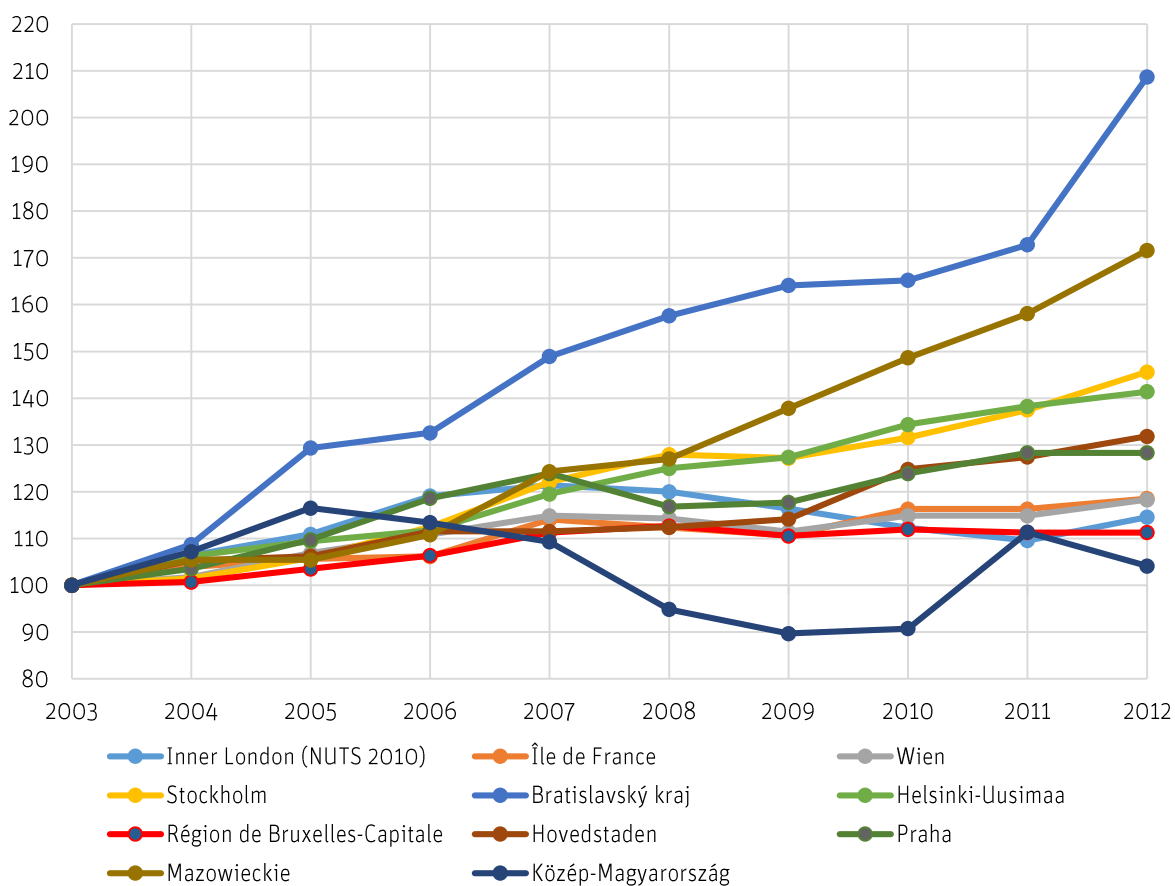
Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování IPR Praha

Poznámka: * údaje za německé regiony NUTS 2 za toto období nejsou v Eurostatu k dispozici

Doplňujícím pohledem na vývoj tohoto ukazatele jsou údaje v Tabulce č. 8. Dlouhodobě je vývoj regionů v ČR nejen srovnatelný s velkou skupinou ekonomicky silných regionů v západní Evropě, ale řadu z nich svým tempem růstu dokonce předstihuje. Jak je však patrné z údajů v předchozích tabulkách, regiony Čech a Moravy se jak k průměru, tak zejména k těm nejvýkonnějším přibližují dosti pomalu. Pro Prahu pak můžeme konstatovat určitý náznak stagnace. Nadprůměrné tempo růstu je opět patrné pro celé období u Bratislavského kraje, kde došlo k více než zdvojnásobení objemu během 10 let a také v případě regionu, jehož součástí je hlavní město Polska Varšava, pro který jsou příznačné pravidelné přírůstky bez zřetelných meziročních výkyvů.

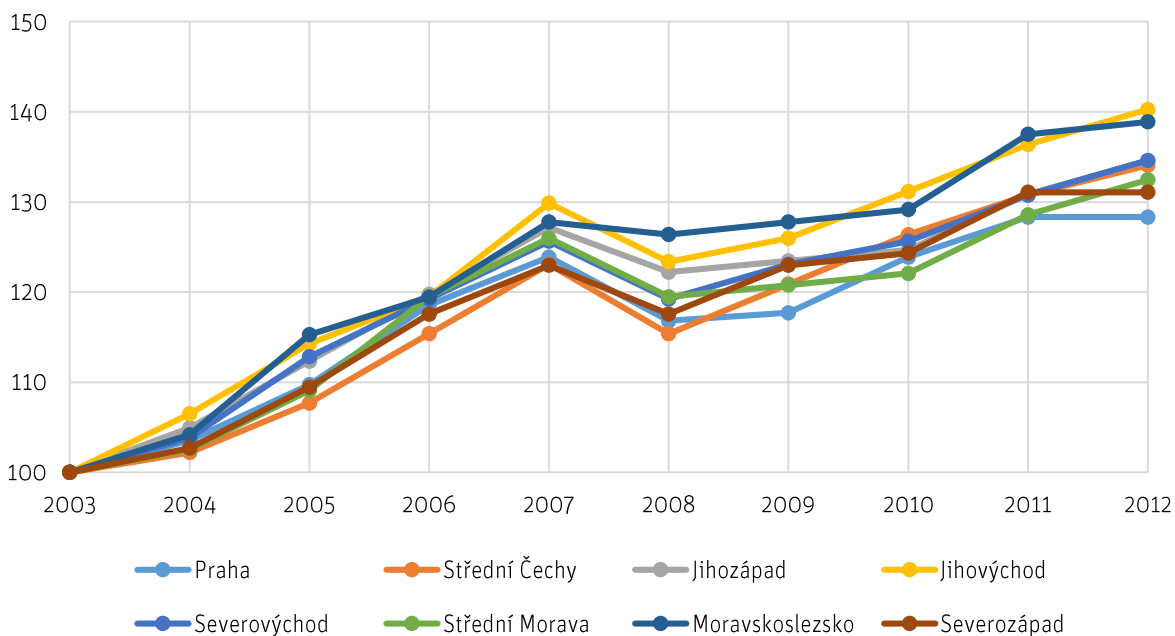
Následující dva grafy ilustrují údaje v tabulkách. Z grafu č. 1 je patrná výrazná dynamika růstu slovenského regionu hlavního města Bratislavy včetně obklopujícího území i nadprůměrný a pravidelný růst regionu s hlavním městem Polska Varšavou. Druhý graf srovnává vývoj jednotlivých regionů NUTS 2 v ČR. Na rozdíl od evropských regionů se vývoj jednotlivých regionů v ČR příliš neodlišoval.

Graf č. 4: Vývoj ČDDD/obyv./PPS v regionech NUTS 2 v letech 2004-2012 (2003 = 100)

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování IPR Praha

Graf č. 5: Vývoj ČDDD/obyv./PPS v regionech NUTS 2 v ČR v letech 2004-2012 (2003 = 100)

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování IPR Praha

Tabulka č. 9: Vývoj ČDDD na 1 obyvatele v Euro/rok v letech 2010-2012, NUTS 2

Pořadí	NUTS 2/rok	2010	2011	2012
1	Inner London	36 300	35 900	39 200
2	Stockholm	27 700	30 300	32 400
3	Oberbayern	30 000	31 400	32 100
4	Prov. Vlaams-Brabant	29 200	30 000	30 500
5	Île de France	29 200	29 800	30 300
6	Hovedstaden	28 700	29 100	29 700
7	Stuttgart	26 300	27 800	28 500
8	Prov. Brabant Wallon	27 500	28 000	28 300
9	Helsinki-Uusimaa	26 800	27 800	28 200
10	Berkshire, Buckinghamshire and Oxfordshire	25 700	25 900	28 100
11	Darmstadt	25 900	27 000	27 400
12	Surrey, East and West Sussex	24 500	25 300	27 400
13	Hamburg	25 500	26 600	27 300
14	Mittelfranken	25 200	26 500	27 200
15	North Eastern Scotland	24 200	25 200	27 200
16	Åland	26 100	27 200	27 100
17	Vorarlberg	24 800	26 000	27 000
18	Tübingen	24 600	26 000	26 700
19	Prov. Oost-Vlaanderen	25 400	26 100	26 600
20	Schwaben	24 500	25 800	26 500
21	Noord-Holland	24 900	26 400	26 500
22	Bedfordshire and Hertfordshire	24 200	24 400	26 500
23	Outer London	24 100	24 500	26 500
24	Karlsruhe	24 400	25 700	26 400
25	Rheinhessen-Pfalz	24 300	25 400	25 900
49	Wien	23 200	23 600	24 200
119	Berlin	18 400	19 200	19 700
144	Dresden	16 900	17 600	18 000
145	Leipzig	17 100	17 700	18 000
169	Bratislavský kraj	13 600	14 600	15 700
190	Praha	12 300	12 600	12 100
204	Střední Čechy	9 600	10 000	10 000
211	Mazowieckie	8 300	8 600	9 000
214	Jihozápad	8 300	8 700	8 600
215	Jihovýchod	8 200	8 500	8 500
216	Severovýchod	7 900	8 200	8 200
217	Střední Morava	7 500	8 000	7 900
218	Moravskoslezsko	7 600	8 000	7 800
222	Severozápad	7 500	7 900	7 500
224	Közép-Magyarország	6 700	7 900	7 100
	Área Metropolitana de Lisboa	15 200	14 600	:

Zdroj: Eurostat

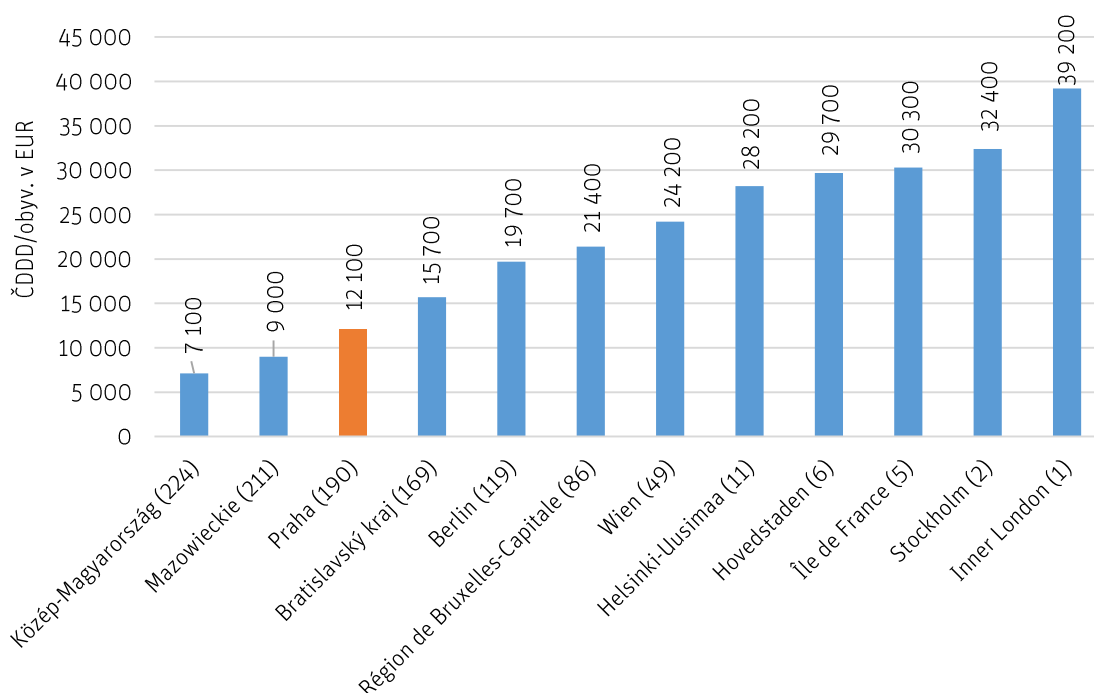
Pro ilustraci významného vlivu přepočtu na paritu kupní síly, která vytváří srovnatelnou údajovou bázi, je v tabulce č. 9 tentýž ukazatel v Euro. Kupní síla národní měny a její kurs vůči Euro se projevují v silném propadu Prahy a dalších regionů býv. socialistických zemí. (Výjimku tvoří území býv. NDR, což je dáno propojením ekonomické základny celého Německa a sjednocením měny.)

V první dvacítky se stále drží regiony ze zemí se silnou měnou, určitý posun lze zaznamenat u regionů z Německa, Velké Británie a zemí severu Evropy. Pokles je patrný u Vídně a výrazně i v případě Bratislavského kraje. Výsledkem rychlého růstu nejvýkonnějšího slovenského regionu v posledních letech je však zvýšení rozdílu oproti Praze na více než 3,5 tis. Euro/obyv./rok v roce 2012, tj. již o plných 30 %. Podle ukazatele ČDDD v Euro se tak Praha zařazuje až na začátek poslední třetiny souboru regionů soudržnosti EU - NUTS 2 a ostatní regiony v ČR atakují místa na začátku poslední čtvrtiny.

Poznámka:

Eurostat neuvádí průměr EU28 z důvodu absence několika málo údajů. Podle vlastních propočtů se (aritmetický) průměr pohybuje kolem 17 100 Euro. Znamená to, že Praha dosahuje pouze 70 % průměru a ostatní regiony se pohybují kolem nebo silně pod polovinou této sumy. (Střední Čechy v roce 2012 dosáhly necelých 60 %). Vliv měnových kursů je tak zcela zřetelný.

Graf č. 6: Porovnání čistého disponibilního důchodu domácností v Euro na obyvatele ve vybraných regionech NUTS 2* v roce 2012

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování IPR Praha

Poznámka: * pořadí z 273 regionů NUTS 2 uvedeno v závorce

II/2 Shrnutí II. části

- Používání pouze jediného (několika málo) indikátorů ekonomické úrovně určitého prostoru/regionu omezuje objektivní posouzení všech jeho aspektů; to platí i o ukazateli regionálního HDP, který jen částečně ukazuje nejen na výkonnost ekonomického prostoru, ale i na skutečné „bohatství“ jeho obyvatel.
- Jedním z podstatně přesnějších statistických údajů o životní úrovni je Čistý disponibilní důchod domácnosti (ČDDD) v paritě kupní síly, který svou konstrukcí v maximální míře zobrazuje reálný příjmový základ obyvatel bydlících na území sledovaného regionu.
- Ukazatel ČDDD (PPS) je v databázích Eurostatu pro mezinárodní porovnání k dispozici pouze na úrovni regionů NUTS 2, znamená to, že dochází i zde k určitému zkreslení v případě regionů, kde je spojeno velké město se svým okolím. Přesto v případě Prahy dává dostatečně „očistěný“ pohled. Ten ukazuje na zcela jiné postavení Prahy mezi evropskými regiony soudržnosti – v přepočtu na PPS se řadí hlavní město ČR až na 155. místo, tzn. hluboko do druhé poloviny pořadí NUTS 2 a dosahuje pouze cca 95 % průměru EU28! (srovnej ukazatel regionální HDP – 9. místo a 170 % průměru EU28).
- Ostatní regiony ČR se umísťují vesměs v poslední třetině souborů NUTS 2.
- Ještě radikálnější negativní změnou je pořadí regionů v případě (doplňkového) ukazatele ČDDD v přepočtu na Euro, ovlivňovaný měnovým kursem. Praha padá až na 190. místo z 273 regionů NUTS 2, ostatní regiony ČR (výjimka Střední Čechy) až do poslední čtvrtiny pořadí.
- Ukazatel ČDDD je vstupním ukazatelem pro vyhodnocení příjmové/životní úrovně a pro komplexní musí být doplněn o další údaje, kterými by se měla zabývat individuální sociálně-ekonomická analýza kvality života obyvatel Prahy (např. průměrné mzdy, příjmy rozdílných demografických a sociálních skupin, životní náklady podle kategorií spotřeby apod.).

Porovnání ekonomické výkonnosti Prahy a evropských regionů a příjmového rámce jejich obyvatel (podle územního vymezení EU NUTS)

-

Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy

Sekce strategií a politik

Vyšehradská 57, 128 00, Praha 2

-

www.iprpraha.cz

AUTOR

Ing. Jiří Mejstřík, e-mail: mejstrik@ipr.praha.eu

GRAFICKÝ NÁVRH TITULNÍ STRANY

RNDr. Vladimír Vojtěch

první vydání / 24 stran

© IPR/SSP/KAP, Praha, 2015-10

Porovnání ekonomické výkonnosti Prahy a evropských regionů a příjmového rámce jejich obyvatel (podle územního vymezení EU NUTS) vydal v roce 2015

Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy

ISBN 978-80-87931-43-1

ISBN 978-80-87931-44-8 (pdf)